

SKATTENYTT

Officiellt organ för *Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund*

Nr 6/1955

Årgång 5

DISTRIBUTÖR AV
MEDDELANDEN FRÅN RIKSSKATTENÄMNDEN

Normvärden för inkomst av jordbruksfastighet vid 1955 års taxering

Av fil. lic. Åke Sambergs

Enligt taxeringsförordningens 75 § skall länsprövningsnämnderna som bekant årligen utfärda anvisningar för årets taxering, vilka anvisningar är normerande för de lokala taxeringsnämndernas arbete. Förslag till de i anvisningarna ingående normtalen uppgöres av landskamrerarna. Dessa förslag granskas därefter av riksskattenämnden, varefter de slutliga normvärdena fastställs av länsprövningsnämnderna.

Vid Jordbrukets Utredningsinstitut har gjorts en sammanställning av de normvärden, som är av betydelse för jordbrukarnas deklarationer. Som material har härvid använts de i länskungörelserna ingående anvisningarna för 1955 års taxering. I denna artikel skall några resultat av dessa sammanställningar redovisas och kommenteras.

Hyresfri bostad samt fritt bränsle.

Förmån av egen bostad för familjen skall enligt kommunalskattelagen beräknas med ledning av i orten gällande hyrespris. Om något allmänt gällande hyrespris inte finns (d. v. s. om uthyrningsmöjligheter saknas på orten), kan hyrespriset i kringliggande orter tjäna till ledning. De av länsprövningsnämnderna fastställda normerna torde för landsbygdens del ofta bli ganska skönsmässigt uppskattade.

Någon tabell över normvärdena för bostadsförmånerna skall här inte anges (för en utförlig redogörelse för dessa och övriga normtal hänvisas till Meddelande från Jordbrukets Utredningsinstitut nr 9, 1954). Det skall dock nämnas att det finns stora skillnader mellan olika län. I Stockholms län (ortsgrupp IV) anses sålunda

en fullt modern bostad på tre rum och kök vara värd 1.680 kr per år men i Uppsala län endast 940 kr per år och i flera län endast 900 kr per år.

Fritt bränsle skall enligt de allmänna taxeringsprinciperna värderas till ortens pris (se nedan). Normvärdena är här ganska enhetliga, då de i de flesta län är 240 kr per år för bostad på ett rum och kök samt 60—80 kr för varje ytterligare rum.

Konsumtion av egna produkter.

De av prövningsnämnderna fastställda normvärdena utgår beträffande konsumtionen av produkter från det egna jordbruket från fullt uttag in natura, d. v. s. att självhushåll föreligger. Om man inte gör fullt uttag, blir naturaförmånerna alltså för högt värderade. För att ett lägre värde skall godtas är det nödvändigt att ange i deklARATIONEN att fullt uttag av produkter icke skett samt hur stora uttagen

varit. Dessa uppgifter bör kunna styrkas genom bokföring eller anteckningar.

Värdena för kött och fläsk samt mjölk, smör och ost gäller både konsumtion av från jordbruket direkt uttagna produkter (hemsakt osv.) och återköp från slakteri eller mejeri (i de fall då bruttoredovisning icke förekommer).

Kvantitetsnormer är icke allmänt förekommande, utan sådana fanns endast i 14 län. Deras storlek framgår av tabell 1.

Skillnaden mellan olika län är som synes mycket stor. Det synes sålunda knappast rimligt att man i Södermanlands län normalt skulle förbruka 100 kg eget vete per fullvuxen person och år men i Kalmar län endast 65 kg. Beträffande potatisförbrukningen kan man peka på skillnaderna mellan de bredvid varandra liggande områdena Uppsala och Södermanlands län (i det förra 150, i det senare 100 kg). Konsumtionen av nötkött från egen pro-

Tabell 1. Kvantitetsnormer för konsumtion av produkter från eget jordbruk.

Kg (liter) per (fullvuxen) person och år.

Län	Vete	Råg	Korn	Ärter	Potatis	Nötkött	Fläsk	Ägg	Mjök	Smör	Ost
Stockholms	75	50	—	5	140	20	20	10	365	16	—
Uppsala	—	130	—	5	150	5	25	10	365	16	5
Södermanlands	100	50	—	—	100	—	20	20	330	15	10
Östergötlands	—	150	—	5	150	—	30	10	320	15	4
Jönköping	—	150	—	—	150	35	—	12	365	15	—
Kalmar	65	65	—	10	150	10 ³	30	12	365	15	—
Göteb. o. Bohus	—	88 ¹	—	—	180	40	—	13	365	15	6
Älvsborgs	—	135	—	—	180	35	—	15	300	15	—
Skaraborgs	—	88 ¹	—	—	180	35	—	13	365	15	—
Örebro	—	120	—	—	150	—	30	12	365	16	5
Västmanlands	—	130	—	5	150	—	20	10	365	16	5
Kopparbergs	—	125	30	5	125	35	—	10	365	14	5
Jämtlands	—	—	20 ²	—	150	40	—	10	365	16	5
Västerbottens	—	—	—	—	100	—	—	—	365	15	—

¹ Mjöl, vilket beräknas motsvara 135 kg brödsäd.

² Kornmjöl.

³ Nöt och får.

Tabell 2. Prisnormer för konsumtion av produkter från eget jordbruk.
Kr per kg (liter).

Län	Vete	Råg	Korn	Är- ter	Po- tatis	Nöt- kött	Fläsk	Ägg	Mjök	Smör	Ost
Stockholms	0:46	0:43	—	0:60	0:28	4:20	4:—	4:30	0:39	6:85	—
Uppsala	0:40	—	—	1:—	0:30	4:50	4:—	4:25	0:39	6:90	5:20
Södermanlands	0:45	0:43	—	—	0:30	—	4:—	4:—	0:38	6:80	5:60
Östergötlands	0:42	—	—	0:60	0:30	—	4:—	4:—	0:37	6:80	4:50
Jönköpings	0:50	—	—	—	0:25	—	4:—	—	0:39	6:80	—
Kalmar	0:44	0:42	—	0:55	0:24	4:50 ³	3:80	3:80	0:38	6:85	—
Blekinge	0:45	0:41	—	0:60	0:20	3:59 ³	3:43	3:90	0:37	6:50	—
Kristianstad	0:46	0:43	—	—	0:28	4:50—5:— ³	4:—	3:50	0:38	6:90	—
Hallands	0:46	0:42	—	—	0:25	4:75 ³	3:75	3:40	0:38	6:60	—
Göteb. o. Bohus	—	0:75 ¹	—	—	0:30	—	3:60	3:60	0:37	6:50	4:40
Älvsborgs	0:44	—	—	—	0:30	—	3:50	3:50	0:38	6:70	—
Skaraborgs	—	0:75 ¹	—	—	0:28	—	4:—	3:30	0:37	6:60	—
Värmlands	0:48	0:45	0:28 ²	1:05	0:35	3:60	3:35	4:20	— ⁴	6:90	—
Örebro	0:42	—	—	—	0:27	—	4:—	3:50	0:38	6:60	4:70
Västmanlands	0:47	—	—	0:77	0:30	—	4:—	4:—	0:40	6:90	4:—
Kopparbergs	0:42	—	0:30	0:80	0:30	—	4:—	4:25	0:39	6:50	5:—
Gävleborgs	0:40	0:40	0:32	1:—	0:30	4:50 ³	4:—	4:25	0:42	6:90	—
Västernorrlands	—	—	0:50 ¹	—	0:27	4:—	3:75	4:—	0:42	6:50	—
Jämtlands	—	—	0:50 ¹	—	0:25	—	3:60	4:30	0:42	6:90	5:15
Västerbottens	—	—	0:65 ¹	—	0:31	—	—	—	—	—	—
Norrbottens	—	—	0:40	—	0:28	3:50	3:80	5:35	—	7:—	—

¹ Mjöl.

² Havre

³ Nöt, kalv och/eller får.

⁴ Varierar mellan 0:39—0:44 för olika delar av länet.

duktion förutsätts vara fyra gånger så stor i Stockholms som i Uppsala län och förbrukningen av ägg (från egna höns) dubbelt så stor i Södermanlands som i Stockholms, Uppsala och Östergötlands län. Några skäl för att man endast skulle förbruka 300 liter mjök per person och år i Älvsborgs län mot en liter om dagen i flertalet andra län eller för att man skulle äta dubbelt så mycket ost i Södermanland som i Uppsala och Östergötlands län torde ej heller kunna anföras.

Naturakonsumtionen skall enligt kommunalskattelagens 42 § värderas till *ortens pris*. Härmed menas det pris, som

gäلت i orten, om det varit fråga om att köpa ifrågavarande nyttigheter. Enligt ett uttalande av vederbörande departementschef (i proposition nr 102/1927) avses härmed inte att detaljpriset i närliggande samhällen skall ligga till grund för värdesättningen. Man kunde dock av rättviseskal ej heller tillämpa jordbrukarnas producentpriser, utan man måste ta hänsyn till de priser, som de på samma ort boende skattskyldiga, vilka icke åtnjote dessa förmåner, måste betala för att skaffa sig dem. Man borde därför lämpligen använda det detaljpris, som i allmänhet kommer till användning vid försäljning direkt från

jordbrukaren till omkringboende löntagare och andra.

De i anvisningarna fastställda normpriserna visas i tabell 2. Sådana normtal är som synes vanligare än kvantitetsnormerna och saknas helt endast för Kronobergs, Gotlands och Malmöhus län.

Även för priserna finns det alltså stora skillnader i normvärdena. Brödsäden värderas sålunda till 48 öre per kg i Värmlands län och 47 öre i Västmanlands län mot 42 öre i de angränsande Örebro och Kopparbergs län och 40 öre i Gävleborgs län. Ärtor anses vara nästan dubbelt så mycket värda i Värmlands som i Kalmar län. Även för potatis har Värmlands län de högsta normpriserna (35 öre per kg), medan Blekinge län har det lägsta värdet med 20 öre per kg. Värmland har dock i stället det lägsta normpriset för fläsk. Man kan för övrigt med skäl fråga sig om normpriser för kött och fläsk har någon mening på grund av de stora kvalitetsvariationer det kan vara fråga om. Också äggpriserna uppvisar liknande skillnader och detsamma gäller mjölk, smör och ost. Mjölkpriserna, som hittills kunnat byggas på de av jordbruksnämnden fastställda priserna vid hemmaförsäljning av konsumtionsmjölk, är dock relativt enhetliga.

Man kan av de här visade skillnaderna måhända förledas att tro att det skall vara stora skillnader också i de angivna normtalen för naturakonsumtionens värde. Så är dock inte fallet, eftersom ifrågavarande skillnader tydligen till rätt stor del tagit ut varandra. För en fullvuxen person ligger normvärdena för den totala konsumtionen av egna produkter i allmänhet något under 600 kr per år (i denna summa ingår då också trädgårdsprodukter). Det högsta värdet (625 kr per år) förekommer i Göteborgs och Bohus län, det lägsta (540 kr per år) i Gotlands, Västernorrlands, Jämtlands och Västerbottens län.

Orsakerna till de stora skillnaderna i länsprövningsnämndernas normtal är naturligtvis att såväl landskamrerarna (vid förslagets uppgörande) som riksskatte-nämnden (vid deras granskande) saknar statistiskt underlag för värdena i fråga. Att söka åstadkomma ett sådant underlag är därför en angelägen utredningsuppgift. Man skulle därigenom inte blott kunna bidra till att skapa en ökad rättvisa mellan länen utan även kunna bedöma skäligheten av de i anvisningarna tillämpade nivåerna för kvantiteter, priser och värden.